

ภาวะการค้ำมันสำปะหลังในสหภาพยุโรป

นายศราวดี วณิชจักรรังศ์ / นายเจน วงศ์บุญสิน

24 ตุลาคม 2546

Us: ไทยได้ทำสัญญาข้อตกลงกับสหภาพยุโรป โดยทางเราสามารถส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดแข็ง 21 ล้านตัน ภายในระยะเวลา 4 ปี โดยแต่ละปีสามารถส่งออกได้ถึง 5.25 ล้านตัน แต่ระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมานับตั้งแต่ปี 1998 ถึงปี 2002 การส่งออกมันอัดเม็ดแข็งของเราไม่เคยถึง 5.25 ล้านตันเลย และตกต่ำสุดเหลือแค่ 1.5 ล้านตันในปี 2002 และคาดว่าปี 2003 นี้อาจจะส่งออกได้ประมาณ 1.7-1.8 ล้านตัน สำหรับอนาคตภาวะการค้ำมันสำปะหลังในสหภาพยุโรปนี้จะดีหรือต่ำลงน่าจะขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญดังนี้

ภาวะการเพาะปลูกธัญพืชของสหภาพยุโรป ธัญพืชที่สำคัญที่สหภาพยุโรปผลิตได้คือ ข้าวสาลี, ข้าวบาร์เลย์ และ ข้าวโพด การเคลื่อนไหวของราคาตลาดโลกของธัญพืชแต่ละอย่างชนิดขึ้นอยู่กับความสมดุลย์ของอุปสงค์และอุปทาน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อราคาธัญพืชของยุโรปโดยทางอ้อม ราคาธัญพืชของสหภาพยุโรปจะดีหรือต่ำลงส่วนใหญ่แล้วจะอยู่กับภาวะการผลิตของสหภาพยุโรปเองโดยตรง นับตั้งแต่การปฏิรูปนโยบายการเกษตรของสหภาพยุโรปโดยราคาแทรกแซงได้ลดลงอย่างมาก แต่ผลผลิตธัญพืชของสหภาพยุโรปในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาโดยเฉลี่ยแล้วก็ยังผลิตได้เกิน 200 ล้านตัน ยกเว้นปีนี้ซึ่งผลผลิตธัญพืชรวมได้ลดลงอยู่ระหว่าง 180-182 ล้านตันต่ำกว่าปีที่แล้วซึ่งผลิตได้ถึง 209.5 ล้านตัน ซึ่งเกิดจากภาวะแห้งแล้งเป็นผลทำให้ราคาธัญพืชสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงเดือนสิงหาคมเป็นต้นไป นอกจากนี้ยุโรปตะวันออกก็กระทบแล้งด้วย ทำให้ต้องนำเข้าสินค้าเกษตรแทนที่จะส่งออกข้าวสาลีหลายล้านตันซึ่งถูกกว่ามันอัดเม็ดแข็งของเราเหมือนปีที่ผ่านมา จากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ทำให้สหภาพยุโรปได้มีการซื้อมันอัดเม็ดแข็งได้มากขึ้นในช่วงส่งมอบตั้งแต่เดือนกันยายน ปี 2003 ถึงเดือนมิถุนายน 2004 สำหรับในช่วงเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2004 คำสั่งซื้อจะมีมากขึ้นหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับภาวะดินฟ้าอากาศจะ

เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกของฤดูปี 2004 หรือไม่ เนื่องจากราคาธัญพืชช่วงนี้ดีมาก คาดว่าชาวไร่ของสหภาพยุโรปทั้งตะวันตกและตะวันออกคงจะเร่งการเพาะปลูกมากขึ้นแน่ ซึ่งเราคงจะต้องติดตามดูกันต่อไปเพราะว่าจะมีผลกระทบต่อราคามันอัดเม็ดแข็งโดยตรง.

เนื่องจากว่ามันอัดเม็ดแข็งไม่มีโปรตีนส่วนใหญ่จะเป็นแป้ง โรงงานผลิตอาหารสัตว์ของสหภาพยุโรปจำเป็นต้องใช้กากถั่วเหลืองซึ่งมีโปรตีนอยู่เป็นส่วนผสมกับมันอัดเม็ดแข็งในการเลี้ยงสัตว์ ดังนั้นถ้าราคาของส่วนผสมของกากถั่วเหลืองกับมันอัดเม็ดแข็งสูงกว่าราคาธัญพืชของสหภาพยุโรปแล้วการใช้มันอัดเม็ดแข็งก็จะลดลง แต่ตัวที่กำหนดราคากากถั่วเหลืองว่าจะสูงหรือต่ำก็อยู่ภาวะการผลิตของถั่วเหลืองจากประเทศสหรัฐอเมริกา, บราซิล และอาร์เจนตินา ว่าจะเป็นอย่างไรรวมถึงผลผลิตถั่วเหลืองของสหรัฐอเมริกาฤดูนี้ซึ่งกำลังเก็บเกี่ยวอยู่กระทบแล้งทำให้ผลผลิตลดลงจากปีที่แล้วซึ่งผลิตได้ประมาณ 72 ล้านตัน เหลือประมาณ 67 ล้านตันเป็นผลทำให้ราคากากถั่วเหลืองขึ้นสูงอย่างมากในช่วงนี้เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้วในเวลาเดียวกัน อีกทั้งยังถูกกระทบจากราคาค่าระวางเรือเพิ่มขึ้นมากในระยะนี้ด้วยอย่างไรก็ดีประเทศบราซิล และอาร์เจนตินา คาดว่าถ้าหากดินฟ้าอากาศเอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกซึ่งกำลังจะปลูกในเร็วๆ นี้ อาจจะผลิตรวมกันได้มากกว่า 95 ล้านตัน ซึ่งจะมีผลทำให้ราคากากถั่วเหลืองลดลงได้ช่วงระยะเดือนเมษายนถึงเดือนกันยายน ปี 2004 ก็คงจะช่วยให้ราคามันอัดเม็ดแข็งของเราดีขึ้น และจำนวนการส่งออกจะมากขึ้นด้วยในช่วงเดือนกรกฎาคม 2004 ถึง เดือนธันวาคม 2004.

การซื้อขายมันอัดเม็ดแข็งไปสหภาพยุโรปจะซื้อขายในสกุลเงินยูโร ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงระหว่างค่าของเงินสกุลยูโรกับเงินเหรียญสหรัฐจะมีผลอย่างมากต่อราคา

มันอัดเม็ดแข็งของไทย จะเห็นได้ว่าตั้งแต่สหภาพยุโรปได้หันไปใช้เงินสกุลยูโรในปี 2542 เป็นต้นมา ค่าของเงินยูโรได้เริ่มอ่อนค่าลงเรื่อยๆ โดยมีช่วงหนึ่งอ่อนค่าลงประมาณ 30% ทำให้ราคามันอัดเม็ดแข็งที่ขายไปยังสหภาพยุโรปได้ลดลงประมาณตันละ 20 เหรียญสหรัฐในปีส่งออก 2543-2544 จากนั้นค่าของเงินยูโรเริ่มแข็งตัวขึ้นจนปัจจุบันนี้ ค่าของเงินยูโรสูงกว่าวันที่ประกาศการใช้เงินสกุลนี้ มีผลทำให้ราคากลับขึ้นมาอยู่ระดับที่ประเทศไทยสามารถขายมันอัดเม็ดแข็งได้มากขึ้น ถ้าหากว่าค่าของเงินยูโรยืนอยู่ในระดับปัจจุบันประมาณ 1.169-1.170 เหรียญสหรัฐต่อ 1 ยูโรแล้ว การส่งออกมันอัดเม็ดแข็งไปยังตลาดสหภาพยุโรปคาดว่าจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นได้ในปีหน้านี้ อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทกับเงินเหรียญสหรัฐก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการส่งออกไปยังตลาดสหภาพยุโรป ค่าของเงินบาทเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้วมีค่าสูงขึ้นประมาณ 5-6% (ปัจจุบันค่าของเงินบาทต่อเงินเหรียญสหรัฐประมาณ 39.80 ขณะที่ปีที่แล้วประมาณ 42 บาทกว่า) และคาดว่าจะมีโอกาสแข็งค่าขึ้นอีก ซึ่งเป็นผลทำให้ต้องขายราคาสูงขึ้นกว่าเดิมหรือไม่ราคามันอัดเม็ดแข็งภายในจะต้องถูกลง ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทั้งค่าของเงินยูโรและเงินบาทต่อเงินเหรียญสหรัฐ จะมีผลกระทบต่อภาวะการค้ำมันอัดเม็ดแข็งไปสหภาพยุโรปโดยตรง

□ เนื่องจากว่าการขายมันอัดเม็ดแข็งไปสหภาพยุโรปในรูปแบบของ CIF โดยผู้ขายจะเป็นผู้เช่าเรือส่งมอบถึงปลายทาง ค่าระวางเรือในภายใน 2-3 ปีที่ผ่านมาอยู่ระหว่างตันละ 11-12 เหรียญสหรัฐต่อตัน แต่เริ่มสูงค่านับตั้งแต่ปลายปี 2545 เป็นต้นมาได้เพิ่มค่าขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งได้เปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงปลายเดือนกันยายนนี้ จากตันละ 17 เหรียญสหรัฐต่อตัน เป็นต้นละ 32-35 เหรียญสหรัฐต่อตัน เป็นผลทำให้การซื้อขายใหม่หยุดชะงักลง ถ้าหากว่าค่าระวางเรือยังอยู่ในระดับนี้ในระยะยาวการค้ำมันอัดเม็ดแข็งไปยังสหภาพยุโรปอาจจะลดจำนวนลง ยกเว้นว่าราคาธัญพืชของสหภาพยุโรปสูงขึ้นกว่าเดิมหรือไม่ก็ราคามันอัดเม็ดแข็งภายในประเทศลดลง

□ ในระยะ 2 ปีที่ผ่านมาประเทศจีนได้นำเข้ามันเส้นจากไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากจำนวน 95,000 ตัน ในปี 2000 เป็น 1.65 ล้านตัน ในปี 2001 และ 1.56 ล้านตัน ในปี 2002 เนื่องจากราคามันเส้นสูงกว่าราคามันอัดเม็ดแข็งไปสหภาพยุโรป

มากเป็นผลทำให้การส่งออกมันอัดเม็ดแข็งไปยังสหภาพยุโรปลดลงเหลือ 1.5 ล้านตันในปี 2002 ประเทศจีนยังคงจะเป็นตลาดประจำที่นำเข้ามันเส้นจากไทยไม่ต่ำกว่าปีละ 1.2-1.5 ล้านตัน จะมากหรือน้อยกว่านี้ก็ขึ้นอยู่กับมันอัดเม็ดแข็งที่ส่งไปยังสหภาพยุโรปจะสามารถแข่งได้หรือไม่เท่านั้น ยกเว้นเสียแต่ว่าประเทศเราจะสามารถเพิ่มผลผลิตหัวมันสดได้มากเท่าใดในอนาคต ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาจากปี 2541/42 ถึง 2545/46 ผลผลิตหัวมันสดคงเฉลี่ย จะตกปีละ 17.35 ล้านตัน แต่ปีการผลิต 2546/47 จากการตรวจเช็คครั้งแรกคาดว่าผลผลิตหัวมันสดได้ 20.43 ล้านตันเพิ่มขึ้นประมาณ 14% เมื่อหักการใช้ในรูปแบบและมันเส้นไปจีนแล้ว คาดว่าจะเหลือที่ขายเป็นรูปมันอัดเม็ดแข็งไปสหภาพยุโรปได้ประมาณ 3.0 ล้านตัน.

□ ปัจจัยต่างๆ ดังที่กล่าวมาทั้งหมดจะมีผลกระทบต่อราคามันอัดเม็ดแข็งกับสหภาพยุโรปในอนาคต เพราะมีผลกระทบต่อราคาหัวมันสดของชาวไร่ที่จะได้รับแต่ปัจจัยเหล่านี้ไม่สามารถจะควบคุมได้ เพราะเป็นปัจจัยที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้การค้ำมันอัดเม็ดแข็งกับสหภาพยุโรปเป็นอย่างต่อเนื่อง โดยตลาดนี้สามารถซื้อมันอัดเม็ดแข็งได้คิดเป็นหัวมันสดตกปีละ 10 กว่าล้าน ชาวไร่จำเป็นต้องผลิตหัวมันสดให้ได้มากโดยให้มีต้นทุนต่ำที่สุด โดยการเพิ่มผลผลิตต่อไร่และเชื้อแป้งในหัวมันสดให้สูงที่สุด เพื่อที่จะสามารถแข่งขันกับธัญพืชของสหภาพยุโรปได้ นอกจากตลาดสหภาพยุโรปแล้ว อุตสาหกรรมแป้งมันยังมีความต้องการใช้หัวมันสดมากกว่า 10 ล้านตันต่อปี ประเทศจีนมีความต้องการซื้อมันเส้นคิดเป็นหัวมันสดไม่ต่ำกว่า 3.5 ล้านตันต่อปี นอกจากนี้รัฐบาลยังมีโครงการใช้มันสำปะหลังผลิตเชื้อเพลิงสะอาด Ethanol ซึ่งสามารถใช้หัวมันสดปีละหลายล้านตัน ดังนั้นชาวไร่ไม่มีปัญหาด้านการตลาด ที่จะมารองรับผลผลิตของชาวไร่ที่คาดว่าจะมีปริมาณประมาณ 20.43 ล้านตัน ในปีการเพาะปลูกนี้

